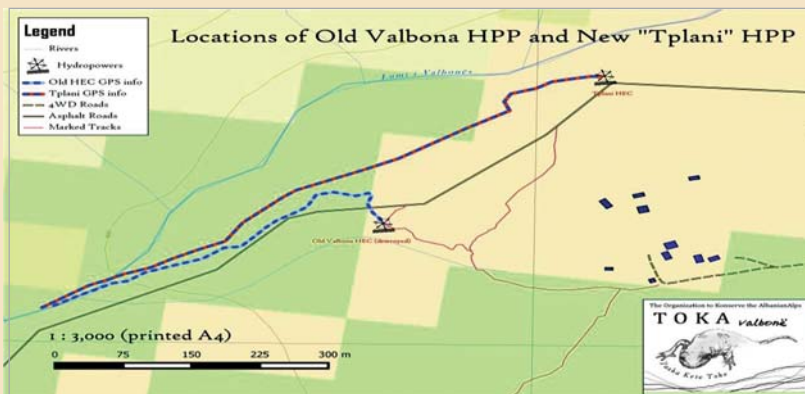

Fletë informuese 3:

HEC Valbona (T-plani) devijon projektin teknik dhe përballet me protesta.

<p>Përshkrim</p>	<p>Në janar 2016, organizata Toka zbulon rreth zhvillimit të një hidrocentrali në Parkun Kombëtar të Valbonës. Në mars 2016, pas disa kërtimeve dhe pyetjeve pranë agjencive shtetërore (Agjencia Kombëtare e Mjedisit, Agjencia Kombëtare e Zonave të Mbrojtura), organizata Toka, e mbështetur nga grupimi "Të mbrojmë lumenjtë", mësojnë rreth një kompanie tjetër T-Plani shpk, që po ndërton një tjetër hidrocentral të quajtur HEC Valbona (T-plani i emërtuar sipas emrit të fshatit me të njëjtin emër, duke përdorur një HEC ekzistues i ndërtuar në vitin 1969). Megjithatë, Shoqata lokale Toka e mbështetur nga një grupim i shoqatave të tjera kombëtare, e ka kundërshtuar ndërtimin e këtij hidrocentrali, duke argumentuar se kompania ka ndërtuar një kanal të ri betoni, ka zgjeruar volumnin e marrjes së ujit, duke kundërshtuar se po shfrytëzon të njëjtën infrastrukturë të HEC-it ekzistues. HEC Valbona, nisi punimet në vitin 2013 dhe pothuajse i ka përfunduar ndërtimet. Protesta dhe ankesat e OSHC-ve, aktivistëve dhe shkencëtarëve, medias dhe profesorëve ndërkombëtarë kanë qenë konstante, si vazhdimësi e luftës kundër ndërtimit të HEC-ve në Luginën e Valbonës pa i ndarë ndërmjet hidrocentraleve individuale që po ndërtohen në Valbonë. Shoqëria civile ka kërkuar lejet dhe dokumentet e projektit për HEC Valbonën nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit, që ka rezultuar e pasuksesshme për shkak të mungesës së dokumentacionit për projektin. Një ankesë u regjistrua nga Lex Ferenda në 22.12.2016, me Komisionerin për të Drejtën e Informimit, duke kërkuar kontratën koncesionare të HEC Valbonës, së bashku me 10-të kontrata të HEC-eve të tjera. Në kohën e shkrimit të raportit, kontrata akoma nuk është mundësuar.</p>
<p>Të dhëna kryesore</p>	<p>T-Plani Shpk Kapaciteti i instaluar 2-4 MW. Projekti është me rrjedhje të lirë, i cili nuk ka ruajtje të ujit apo digë dhe prodhimi i energjisë do të varet nga rrjedhja sezonale e ujit. Projekti përbëhet nga tubacioni i marrjes së ujit nga Lumi Valbonë përmes një kanali devijues dhe më pas përcimi drejt godinës së hidrocentralit.</p>
<p>Burimi i konfliktit</p>	<p>Ndikimi mjedisor dhe parku kombëtar – niveli i 1-rë i konfliktit; Ndikimi i peizazhit dhe turizmi – niveli i 2- të i konfliktit; Devijimi i ujit – niveli i 3-të i konfliktit.</p>
<p>Detajet e projektit dhe aktorët</p>	<p>Kompania koncesionare T-plani shpk, është në pronësi të plotë të Flamur Buçpapaj</p>
<p>Zona e projektit Niveli i investimit</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Organizata TOKA; - Grupimi i OSHC-ve, "Të mbrojmë lumenjtë" i përbërë nga (INCA, Mileukontakt Shqipëri, Eco Albania, REC Shqipëri, EDEN, Ekolëvizja, Shoqata për Bujqësi Organike, Instituti për Politika Mjedisore, Rrjeti për Mbrojtjen e Natyrës, Illyria)¹⁹
<p>Aktorët kryesorë të përfshirë në konflikt</p>	<ul style="list-style-type: none"> - OSHC-të Ndërkombëtare (WWF, RiverWatch, EuroNatur, Leeway Collective, Patagonia);

Fletë informuese 3:

HEC Valbona (T-plani) devijon projektin teknik dhe përballlet me protesta.

<p>Konflikti dhe mobilizimi</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Më 11 prill, protestë e qytetarëve përpara Bashkisë Tropojë, duke kërkuar anulimin e hidrocentraleve dhe fokusimi te turizmi dhe mbrojtja e Luginës së Valbonës, - Prill 2016, letër pozicionimi nga WWF Adria rreth “ Zhvillimit të Hidroenergjisë në Parkun Kombëtar të Valbonës, Shqipëri”, - Më 8 maj, vozitës të kayak-ëve në Valbonë protestuan kundra cunamit të digave që kërcënojnë lumenjtë e Ballkanit dhe Valbonën, të udhëhequr nga atleti Olimpik Slloven, Rok Rozman, - Më 20 maj në Tiranë u protestua para zyrës së Kryeministrit e mbështetur dhe nga komuniteti lokal i Luginës së Vjosës, - Mbledhja e peticionit elektronik e më shumë se 1,870 firmave, - 18 shkresa zyrtare, të dërguara nga grupimi “Të mbrojmë lumenjtë”, - Një rishikim i raportit të VNM-së, nga grupi i ekspertëve vendas për HEC Dragobinë, - Më 21 qershor 2016-të, nisin punimet për HEC-in e Dragobisë, - Më 29 tetor 2016-të, u organizua një koncert protestë në Valbonë, për mbrojtjen e luginës së Valbonës me këngëtarët e njohura Elina Duni, Elda Zari dhe shumë aktivistëve, <p>Më 19 dhjetor 2016-të, u mbajt një protestë në Tiranë para Ministrisë së Energjisë nga grupimi “Të mbrojmë lumenjtë”, duke kërkuar informacion se cilat HEC-e do të anulohen nën moton “ Keni vendosur ta shkatërroni Valbonën”.</p>
<p>Ndikimi i konfliktit</p>	<p>Potencial Ndikimi mjedisor: humbja e peizazhit, humbja e biodiversitetit, devijimi i ujit.</p> <p>Potencial Ndikimi socio-ekonomik: pakësimi i turizmit.</p>
<p>Rezultati i konfliktit</p>	<p>9 HEC-e, të Valbona Energy Company pretendohet se janë anuluar ndërsa 3 HEC-e, do të vazhdojnë të ndërtohen sipas planit.</p> <p>Beteja vazhdon ende për anulimin e 3 HEC-eve të ngelura përmes përpjekjeve të forta diplomatike me qeverinë dhe masat e mundshme për dërgimin në gjykatë.</p>
<p>Burimi dhe materile/Referncat</p>	<ul style="list-style-type: none"> - http://www.journeytovalbona.com/good/river-initiatives/ - http://www.reporter.al/lufta-per-zemren-blu-te-alpeve-shqiptare - http://radionacional.al/sqarim-lidhur-me-ndertmin-e-tplani-hec-valbona-nga-xaje-sinani.

¹⁹http://help-cso.net/?page_id=448